

HFD 2016 ref. 77

Möjligheten att få tillstånd att förvara vapen hos någon annan förutsätter inte att vapeninnehavaren är bosatt i Sverige och inte heller att förvaringen är en tillfällig lösning.

5 kap. 3 § vapenlagen (1996:67)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 13 december 2016 följande dom (mål nr 5580-15).

Bakgrund

Den som innehar ett skjutvapen är skyldig att ta hand om detta och hålla det under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt det. Innehavaren kan dock få ett tidsbegränsat tillstånd att förvara vapnet hos någon annan om han inte själv kan ta hand om det eller om det annars finns särskilda skäl.

J.R., som sedan drygt 30 år är bosatt i Storbritannien, ansökte om förnyat tillstånd att förvara skjutvapen hos en person bosatt i Skåne. Avsikten var att han ska kunna fortsätta att jaga på marker i Skåne där han jagade före sin utflyttning från Sverige samt vid jakter i Jämtland och Värmland med svenska och internationella affärskontakter till det bolag där han är verksam.

Polismyndigheten avskog J.R:s ansökan och angav bl.a. följande. Huvudregeln är att vapeninnehavaren är skyldig att själv ta hand om sina vapen. Tillstånd till förvaring hos annan kan undantagsvis meddelas om det framstår som klart motiverat och är en tillfällig lösning. J.R. är utvandrad sedan länge och har tidigare under två perioder haft tillstånd att förvara sina vapen hos annan, varför förvaringen inte längre är av tillfällig karaktär.

J.R. överklagade till förvaltningsrätten, som ansåg att den omständigheten att J.R. är bosatt utomlands och inte har någon fast bostad i Sverige, att han alltså har ett intresse av att bruka vapnen i Sverige samt att han tidigare har haft tillstånd att förvara vapnen hos annan utgör särskilda skäl för tillstånd att förvara vapnen hos annan. Förvaltningsrätten upphävde därför beslutet och visade målet åter till Polismyndigheten för beviljande av tillstånd för förvaring av vapnen hos annan samt för att fastställa villkor för tillståndet.

Kammarrätten upphävde förvaltningsrättens dom och fastställde Polismyndighetens beslut. Kammarrätten uttalade att mot bakgrund av huvudregeln att en vapeninnehavare ska vara bosatt i Sverige och har skyldighet att själv ta hand om sina skjutvapen, är utrymmet för tillstånd att förvara vapen hos annan för den som är

varaktigt bosatt utomlands begränsat. Kammarrätten fann att det inte framstod som motiverat att bevilja J.R. förnyat tillstånd.

Yrkanden m.m.

J.R. yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer förvaltningsrättens dom.

Han anför bl.a. följande. Han är fast bosatt i Storbritannien och besöker Sverige tillfälligtvis och under kortare perioder. Han har ingen fast bostad eller uppehållsplats i Sverige och använder inte vapnen i Storbritannien. Den förvaring som han har sökt tillstånd för är betryggande. Med hänsyn till den ökade stöldrisken under transport och det administrativa merarbete som in- och utförelse av vapnen skulle medföra inför vart och ett av jakttillfällena föreligger särskilda skäl för honom att få förvara vapnen hos annan.

Polismyndigheten anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande.

Vid förvaring av vapen hos en annan person begränsas innehavarens direkta rådighet och kontroll över vapnet. Sådan förvaring får ses som ett undantag från huvudregeln om eget ansvar för vapnen. Ett tillstånd att förvara vapen hos annan person ska tidsbegränsas och regelbundet omprövas vilket torde innebära att en sådan förvaring inte ska vara permanent. Det övergripande syftet med Polismyndighetens tillståndsgivning, vilket innefattar registrering av personer med tillstånd att inneha skjutvapen samt kontroll av vapnens förvaring, är att förhindra missbruk och brott med skjutvapen. Polismyndigheten har inte samma möjlighet att få kännedom om brister i personlig lämplighet när det gäller personer som emigrerat till andra länder. Dessa omständigheter motiverar huvudregeln att en vapenägare har skyldighet att själv ta hand om sina skjutvapen och att personer med vapentillstånd enligt svensk lagstiftning i regel bör bo och vistas i Sverige. Möjligheten för den som är varaktigt bosatt utomlands att få tillstånd till att långtidsförvara vapen hos annan person är därför begränsad.

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

Frågan i målet är om en vapeninnehavare som sedan lång tid är bosatt utomlands kan ges tillstånd att här i landet förvara skjutvapen hos någon annan.

Rättslig reglering

I 5 kap. 1 § vapenlagen (1996:67) föreskrivs att den som innehar skjutvapen är skyldig att ta hand om egendomen och hålla den

under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den.

Av 5 kap. 3 § vapenlagen framgår att en innehavare får lämna över sitt skjutvapen till någon annan för förvaring om han inte själv kan ta hand om egendomen eller om det annars finns särskilda skäl. För sådan förvaring krävs tillstånd. Vid tillståndsprövningen ska möjligheten för mottagaren att erbjuda en säker förvaring särskilt beaktas. Tillståndet ska tidsbegränsas.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Enligt 5 kap. 1 § vapenlagen är huvudregeln att den som innehar ett vapen ska ta hand om detta och hålla det under uppsikt.

När det infördes krav på tillstånd för förvaring av skjutvapen hos någon annan uttalades i förarbetena att det finns situationer där sådan förvaring framstår som klart motiverad (prop. 1999/2000:27 s. 52). Som exempel nämndes att en son eller dotter flyttar från föräldrahemmet till en tätort eller storstad men avser att fortsätta att jaga på föräldrarnas jaktmarker, att någon flyttar till en storstad på grund av sitt arbete men har kvar väsentlig anknytning till sin hembygd där han avser att fortsätta bedriva jakt samt att vapenägaren under en längre period vistas i utlandet eller i vart fall så långt från hemmet att han eller hon inte har möjlighet att se till sina vapen i tillräcklig utsträckning. Det framhölls dock att det bör krävas att det efter en helhetsbedömning framstår som motiverat att förvaringen sker hos någon annan än tillståndshavaren.

Enligt 5 kap. 3 § vapenlagen ska ett tillstånd tidsbegränsas. I förarbetena framhålls att en tidigare gällande begränsning till tre år åt gången bör kunna tjäna som vägledning (a. prop. s. 53). I Rikspolisstyrelsens allmänna råd anges också att normaltiden för ett tillstånd är högst tre år åt gången (RPSFS 2009:13 s. 50). Det finns inga begränsningar av möjligheterna att få tillståndet förnyat.

Möjligheten att ge förnyade och upprepade tillstånd liksom de exempel på när förvaring hos annan kan vara motiverad som nämns i förarbetena, visar att avsikten är att tillstånd ska kunna ges även för längre tidsperioder.

Även den som är bosatt i annat EU-land än Sverige kan ges tillstånd att inneha skjutvapen. Enligt 2 kap. 13 § vapenförordningen (1996:70) kan tillstånd ges bl.a. om den utomlands bosatte skriftligt intygat och motiverat sin avsikt att inneha vapnet endast i Sverige (jfr RÅ 2000 not. 113). Bestämmelsen synes förutsätta att vapnet – när tillståndshavaren är bosatt i ett annat EU-land – ska kunna förvaras hos någon annan än tillståndshavaren.

Mot denna bakgrund konstaterar Högsta förvaltningsdomstolen att möjligheten att få tillstånd att förvara vapen hos någon annan inte förutsätter att vapeninnehavaren är bosatt i Sverige och inte heller att förvaringen är en tillfällig lösning.

J.R. har tillstånd att inneha skjutvapen, är bosatt i annat EU-land och får, om inte annat genom vad han anfört i detta mål, anses ha intygat och motiverat sin avsikt att inneha vapnen endast i Sverige. Han kan då inte på den grunden att han sedan många år är bosatt i Storbritannien vägras förnyelse av det tillstånd att förvara sina vapen hos någon annan här i landet som löpte ut den 1 mars 2014. Den fortsatta prövningen av förutsättningarna för att bevilja J.R. förnyat tillstånd för förvaring av vapen hos någon annan bör göras av Polismyndigheten. Överklagandet ska därför bifallas på så sätt att målet visas åter till Polismyndigheten.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet på så sätt att kammarrättens och förvaltningsrättens domar upphävs och målet visas åter till Polismyndigheten för fortsatt prövning av frågan om tillstånd till förvaring av vapen hos någon annan

I avgörandet deltog justitieråden *Melin, Nord, Bull, Classon* och *Andersson*. Föredragande var justitiesekreteraren Ulla Perttu.

Förvaltningsrätten i Malmö (2015-05-13, Idarsson):

Av utredningen i målet framgår att J.R. haft tillstånd för att förvara vapnen hos annan för tidsperioden 2011-03-01 – till 2014-03-01.

Förvaltningsrätten finner att den omständigheten att J.R. är bosatt utomlands och inte har någon fast bostad i Sverige, att han alltjämt har ett intresse av att bruka vapnen i Sverige samt han tidigare har haft tillstånd att förvara vapnen hos annan utgör sådana särskilda skäl som avses i 5 kap. 3 § vapenlagen. Något stöd för Polismyndighetens uppfattning att förvaring hos annan endast ska ses som en tillfällig lösning har inte framkommit. Inte heller den omständigheten att oklarhet föreligger om hur J.R. förvarat vapnen 2011 och dessförinnan utgör skäl att avslå ansökan. J.R. ska således beviljas tillstånd att förvara vapnen hos annan. Tillståndet bör tidsbegränsas i tre år.

Såsom framgår av förarbetena bör den som vapnen ska förvaras hos bli föremål för en lämplighetsbedömning. Vidare ska enligt RPSFS 2009:13 särskilda förvaringsvillkor meddelas för såväl tillståndshavaren som för den hos vilken han förvarar vapnen. Dessa villkor bör lämpligen fastställas av Polismyndigheten som första instans.

Förvaltningsrätten upphäver därför det överklagade beslutet och återförvisar målet till Polismyndigheten för beviljande av tillstånd för förvaring av vapnen hos annan samt för att fastställa villkor för tillståndet.

– Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet och återförvisar målet till Polismyndigheten för beviljande av tillstånd för förvaring av vapnen hos annan samt för att fastställa villkor för tillståndet.

Kammarrätten i Göteborg (2015-09-11, Bodin, Cedhagen och Gester):

Av 5 kap. 1 § vapenlagen framgår att en tillståndshavare som huvudregel själv är skyldig att ta hand om sina skjutvapen, något som i princip förutsätter att förvaringen sker där vapeninnehavaren är bosatt. Det är dock möjligt att enligt 5 kap. 3 § vapenlagen undantagsvis meddela tillstånd till förvaring hos annan om vapeninnehavaren inte själv kan ta hand om egendomen eller om det annars finns särskilda skäl. De exempel som anges i förarbetena till vapenlagen på förhållanden som kan utgöra skäl för att frångå huvudregeln och tillåta förvaring hos annan är inte uttömmande, utan en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet måste göras (prop. 1999/2000:27 s.50 ff). Ett tillstånd till förvaring hos annan ska alltid tidsbegränsas och tillståndet bör i normalfallet gälla högst tre år åt gången (se Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen, RPSFS 2009:13 s. 50).

Det finns inte något formellt krav på hemvist eller bosättning här i landet för att kunna erhålla tillstånd att inneha skjutvapen. Kravet på att en vapeninnehavare själv ska kunna ansvara för förvaringen av sina vapen bör emellertid i princip medföra att endast den som är bosatt här i landet har möjlighet att få vapentillstånd. Om en person som inte är bosatt i landet men som tillfälligt vistas här ansöker om tillstånd är det möjligt att begränsa tillståndet till att gälla så länge sökanden avser att vistas här (RÅ 2000 not. 113). Det bör även uppmärksammas att kraven i 2 kap. 13 § vapenförordningen (1996:70) måste vara uppfyllda för att personer som är bosatta i ett annat land inom den Europeiska unionen i vissa fall ska kunna få vapentillstånd i Sverige. Mot bakgrund av huvudregeln att en vapenägare ska vara bosatt i Sverige och har skyldighet att själv ta hand om sina skjutvapen är utrymmet för tillstånd att förvara vapen hos annan för den som är varaktigt bosatt utomlands begränsat.

Av utredningen framgår att J.R. sedan 30 år är utvandrad från Sverige till Storbritannien och är fast bosatt där. Han har haft tillstånd att förvara vapen hos annan under tiden den 5 februari 2003 – 31 december 2005 och återigen den 1 mars 2011 – 1 mars 2014. Även med beaktande av det som J.R. åberopat finner kammarrätten att det vid en helhetsbedömning inte framstår som motiverat att bevilja honom ytterligare tillstånd till förvaring av skjutvapen hos annan. Överklagandet ska därför bifallas.

- Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer Polismyndighetens beslut den 3 februari 2015.